

Dr. Hamza Gábor

tanszékvezető egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

Eötvös Loránd Tudományegyetem (Budapest)

e-mail: gabor.hamza@ajk.elte.hu

**Feljegyzés Fabinyi Tihamér (1890-1953), az MTA tiszteleti tagja (1940-1945)
tudományos munkásságáról és közéleti szerepléséről**

Fabinyi Tihamér 1890. augusztus 7-én Hisnyóvízen (Gömör és Kis-Hont vármegye) született. Jogi tanulmányait a budapesti Magyar Királyi Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán, Berlinben, Lipcsében és Cambridge-ben végezte. Jog- és államtudományi doktorátust Budapesten szerzett 1913-ban. Igen széleskörű nyelvismerettel (latin, ógörög, angol, francia, német és olasz) rendelkezett.

Fabinyi Tihamér ügyvéd, felsőházi tag, minisztériumi tisztviselő, miniszter, nyilvános rendkívüli egyetemi tanár, legismertebb, sok tekintetben ma is aktuális könyve a választott bírászkodásról szóló, „Választott bírászkodás” című munkája (Budapest, 1920). Fabinyi Tihamér elsősorban az 1911. évi I., a polgári perrendtartásról szóló törvény („Plósz-törvény”) magyarázatával és annak gyakorlatával foglalkozott. Szerzője továbbá „A polgári perrendtartás törvénye és joggyakorlata” című, kétkötetes munkának (Budapest, 1931.). Jól ismert munkája továbbá „A polgári perrendtartás zsebkönyve” (Budapest, 1931.) című publikációja. Perjogi tankönyvet vagy perjogi tárgyú monográfiát azonban nem írt.

Kiemelendő, hogy Fabinyi Tihamér munkássága nemcsak az eljárásjog, hanem az anyagi jog területén is számottevő. Jelentősek magánjogi művei is. Ezek között említhetjük „Magyar magánjog mai érvényében” című könyvét (Budapest, 1929).

Anyagi jogi és eljárásjogi tárgyú műve „Az örökösödési jog és örökösödési eljárás” című műve (Budapest, 1935).

Számos tudományos tárgyú munkát közölt tekintélyes hazai és külföldi folyóiratokban.

Fabinyi Tihamér 1924-ben szerzett magántanári képesítést polgári perjogból a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán. 1927-el kezdődően a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen is oktat. Nyilvános rendkívüli egyetemi tanári kinevezést 1940-ben kapott a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi

Karán. A Magyar Tudományos Akadémia 1940. április 11-én választotta tiszteleti tagjává. MTA tiszteleti tagsága 1945. április 26-án szűnt meg.

Egyetemi tanulmányai elvégzését követően, 1913 és 1917 között, a budapesti Királyi Törvényszéken, majd a magyar királyi Curián, később a Hatásköri Bíróságon dolgozott bíróként. Bírói működését követően éveken át az Igazságügyi Minisztérium Törvényelőkészítő Főosztályán dolgozott törvényszéki bírói beosztásban. 1919-ben néhány hónapon át az igazságügyi népbiztosságon dolgozott alkalmazott bírói beosztásban. 1921-ben a Ganz Danubius Részvénytársaság jogügyi igazgatója lett. Utóbb Budapesten ügyvédi irodát nyitott. Titkára volt éveken át a Magyar Jogász Egyletnek. Ebben a minőségben igen aktív tevékenységet fejtett ki.

A kiskundorozsmai választókerületben választották nemzetgyűlési képviselőnek, a Nemzeti Egység Pártja (NEP) jelöltjeként. Kereskedelemügyi miniszter 1932. október 1. és 1935. március 4. között Gömbös Gyula első kormányában volt. Pénzügyminiszter, Imrédy Béla utódként, aki a Magyar Nemzeti Bank elnöke lett, 1935. január 6. és 1938. március 9. között – Gömbös Gyula második kormányában, majd 1936. október 12-vel kezdődően Darányi Kálmán kormányában – volt. Az Imrédy Béla által kidolgozott milliárdos „győri program”, melynek meghirdetésére 1938. március 5-én került sor Darányi Kálmán Győrben tartott beszédében, képviselőházban történő elfogadásakor (1938. évi XX. törvénycikk) már nem volt a kormány (Darányi Kálmán kormánya) tagja. Utóda a pénzügyminiszteri poszton Reményi-Schneller Lajos lett. Imrédy Béla 1938. május 14-én megalakult (első) kormányának már nem volt tagja. 1938. március 9-ét követően Fabinyi Tihamér kormányzati és politikai szerepet nem vállalt.

Fabinyi Tihamér 1938 és 1944 között a Magyar Általános Hitelbank elnöke volt. 1943-al kezdődően a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete (TÉBE) elnökeként működött. 1944-ben, Magyarország német megszállását követően, Svájcba emigrált. Svájcban 1945-ben az Amerikai Egyesült Államokba ment, ahol Bostonban (Massachusetts), 1953. június 11-én hunyt el.